

Greenpeace í Hægstarætt við bretsku stjórnini:

Møguligur dómadagur fyri bretskan oljuídnnað

Fer Hægstarættur í London ein av komandi døgnum at geva umhvørvisfelagsskapinum Greenpeace viðhald í eini kára móti bretsku stjórnini kann hetta fáa álvarsligar avleiðingar fyri bretskan oljuídnnað. Tað kann í ringasta føri hava við sær, at eingin útbjóðing verður í bretskum øki í bræði. Ímeðan verður latið upp fyri fyrsta leitingarumfari á Føroyaleiðini. Føroyar eru ikki limir av EU og tíansheldur fevndar av teirra umhvørvislógum. Um Greenpeace kortini kann fara at royna at stæða leiting við Føroyar er ein enn ósvaraður spurningur.

Frámíðin hjá oljuleiting vestan fyri bretska oyggjarnar liggur nú hjá Hægstarætti í London. Mynd Uppstream

avgerð í Hægstarætti í London í næstum fer at gera av, antin bretska stjórnin sleppur í gongd við enn eitt oljuleitingarumfar vestan fyri Hetland ella má útseta hetta í óvissa tíð.

Habitat-direktivíð

Málið snýr seg um tað sokallaða EU-direktivíð „European Union Habitats Directive“, ið setir EU-limalondum strong krav til at verja umhvørvið. Tað ásetir reglur fyri, hvussu bæði koralriv, hvalur, fuglur og annað livandi í sjónum skal verjast móti dálking av nøkrum slag. Meðan fleiri EU-lond longu hava sett hetta direktivíð í verk, so metir Greenpeace, at bretska stjórnin beinleiðis mótarbeiðir tí, tá tað loyvir oljuleiting í økinum millum Hetland og Føroyar, har eitt sera ríkt djóralív finst. Greenpeace hevur fingið loyvi til at taka bretska stjórnina ella rættari DTI, sum er bretska idnaðar- og handilsmálaráðið við sær í rættin til tess at greiða frá sínum sjónarmiðum. Felagsskapurin sigur, at

Omanfyri fólk frá Greenpeace, sum royna at stæða nýggjari oljuleiting á Atlantsmótinum. Niðanfyrri hvalur og sjófuglur, sum Greenpeace metir oljuleiting kann verða ein hóttað móti

JAN MULLER

Møguleiki er fyri, at tað als ikki verður nokur nýggj útbjóðing til oljuleiting í tí bretska partinum av Atlantsmótinum á hesum sinni. Bretar hava annars havt ætlanir um at seta hol á tí 19. runduna í hesum árinum ella tíðliga í komandi ári.

Eitt krav frá umhvørvisfelagsskapinum Greenpeace kann nevnliga seta fót fyri nýggjari oljuleiting vestan fyri Hetland. Gerst hetta veruleiki, merkir tað, at tað bert verður ein útbjóðing á Atlantsmótinum í næstu framtíð, og hon verður á føroyska landgrunninum. Keldur, blaðið hevur tosað við, siga, at hetta kann koma at skapa uppalfur stórri áhuga fyri teiri føroysku útbjóðingini.

Altjóða oljublað skriva, at dómadagur fyri bretska oljusektorin nærkast. Ein

stjórnin við at fara undir nýggja oljuleiting á Atlantsmótinum virðir ikki tað umrødda direktivíð, sum jú skal verja koralriv, smáhval og annað livandi í hesum serliga viðkvæma havøki, sum m.a. fevnir um náttúruparadisíð St. Kilda vestan fyri Suðuroyggjar (Hebridumar).

Greenpeace vísir á, at direktivíð fevnir um alt havøki 200 fjórðingar úr landi, meðan stjórnin sigur, at hetta direktivíð fevnir bert um øki út til 10 fjórðingar úr landi.

Tað er nú nakad síðani, at dómstólin játtaði at taka málið upp, og var hetta fyri í Hægstarætti í London 14. oktober í ár. Hoyringin har vardi í fyra dagar, har umboð fyri Greenpeace og bretska stjórnina og 10 oljufeløg greiddu frá sjónarmiðum sínum.

Umboðsmaðurin fyri Greenpeace, Rob Gueterbock er í altjóða oljublaðinum „Uppstream“ endurgivin fyri at siga, at um Greenpeace hevur eydnuna við

sar, so sleppur stjórnin ekki í gongd við 19. útbjóðing fyrr enn hon hefur sett „Habitat Direktívið“ í gildi. Um so er at Hægstráttur gevur Greenpeace viðhald, so kann tað merkja at málið verður tikið upp til veruliga viðgerð í rættinum, og so leingi málið verður viðgjört har, kann stjórnin ekki seta nakra nýggja oljuleiting í

skaða fyri hval og fisk. **Stjórnin og oljufelögin saman** Stjórnin og oljufelögin, sum standa saman sum ein maður í hesum fyri bretska oljuindnaðin seg alvarssama máli, funnst undir avhoyringunum í rættinum at Greenpeace fyri ekki at hava tikið málið fram áður og

St. Kilda eitt náttúruvörðis vestan fyri bretska oyggjarnar

verður höttan, um oljuleiting sleppur í gongd har í nánd. Talan er um lilla oyggjabólkin St. Kilda, sum liggur rættiliga langt suður úr føroyska markinum og nakað væl vestan fyri

gongd. Tað kann sjálvandi eisini enda við, at málið endar í EU-dómstólinum. Eisini kann tað henda, at Hægstráttur í London rætt og slætt visir aftur málinum við at vísa til, at prógvini, sum Greenpeace hevur lagt fram í sínum 2000 síðum er ikki nóg gott. Men hendir tað, at Hægstráttur gevur Greenpeace viðhald í, at umrødda direktiv fevnir um alt havóki út á 200 fjórðingar, so er sannlíkt, at málið endar við EU-dómstólin, og tá kann tað fara at taka drúgva tíð at viðgera, og tað kann so aftur hava ógvusligar avleiðingar fyri framtíðar fløgur í bretskaum øki.

Kelda sigur við blaðið Uppstream, at um Greenpeace fer at fáa viðhald í rættinum, so fer tað at hava alvarsligar avleiðingar fyri seismiska virksemd í økinum. Ein av grundgevingunum hjá Greenpeace at vilja hava Habitat Direktívið at galda fyri alt havóki er at kunna forða fyri víðari seismiskum kanningum, sum felagsskapurin metir eru til stóran ampa og

vistu á, at Greenpeace hevur ikki loyvi at fara í rættin við einum slíkum máli til tess at verja ávís djóraslag. Greenpeace sigur hinvegin, at fáa stjórnin og oljufelögin viðhald í slíkum útalisi, so verður tað ein vanlukka fyri umhvorið.

Tað er einki nýtt í tí, at Greenpeace roynir at steðga nýggjari oljuleiting á hesum leiðum. At felagsskapurin hevur valt júst Atlantsmótið kemst av, at her er talan um eitt rættiliga nýtt leitioki. Greenpeace vísir á, at hvalur, delfinir, sjófluglur og onnur havdjør umframt korallir á havbotninum verða hött, um tað fer at verða borad í økinum, sum er miðskeiðis millum Føroyar og Hetland.

ST-stovnur og St. Kilda Greenpeace hevur so eisini fingið stuðul frá kendum og virdum umhvørvisfelagsskapum og entá fingið ein av stovnunum undir ST at taka málið upp um serstakliga ein ríkan náttúrubleitt, sum Greenpeace metir

Hebridurnar. St. Kilda er einasta serstaka náttúruoekið í Bretlandi, (World Heritage Site) sum er fríðað vegna tess sera ríku og víðkvæma umhvörvi. Her finst m.a. eitt sera ríkt fuglalív. Eisini ferðast nógvar hvalur framvið St. Kilda.

Greenpeace heldur, at umhvorið við St. Kilda er hött, um oljufeløg fáa loyvi at bora eftir olju í nánd av oynni. Feløg hava longu fingið slíkt loyvi. Tað er bæði hesi loyvi og møgulig komandi loyvi í 19. umfari, sum Greenpeace vil steðga. Í januar mánað ein av nevndunum undir Unesco til bretska stjórnina, har hon bað hana siggja til, at oljuleiting ikki uppá nakran hátt kann nerva umhvorið við St. Kilda.

Kemur illa við Tað er greitt, at tað fer at koma ómetaliga illa við hjá bretska mynduleikum og oljuindnaðinum sum heild, um tað skuldi hent, at Greenpeace fær viðhald í sínum sjónarmiðjum og

málið verður tikið upp í rættinum. Marknasemjan við Føroyar er ein av teimum mest týðandi marknassteininum fyri bretska oljuindnað í nýggjari tíð og hava bretska mynduleikar lagt alstóran dent á, at nettupp ein komandi útbjóðing í serstakliga tí bretska partinum av Hvíta økinum kann fáa alstóran týðning fyri vinnulivið sum heild í Bretlandi og her ikki minst í Skotlandi.

Innbjóðingin til Anfinn Kallsberg, lögmann at vitja í Bretlandi kemur heldur neyván av ongum. Bretar hava so sanniliga brúk fyri einum toltum samstarvi við

Greenpeace hevur roynt at steðga leitivirksemd í bæði bretska og norska øki

føroyingar í sambandi við leiting og útvíking av møguligum komandi oljuleiðum á Atlantsmótinum. At bretar bráðliga hálsaðu um í marknatrættini eftir 20 ára stríð, var møguliga nettupp fyri at kunna ganga tí risastóra oljuindnaðinum á móti. Varð ikki latið upp fyri leiting í Hvíta økinum, so kundi hetta fáa alvarsligar avleiðingar fyri bretska oljuindnaðin sum heild dugi stjórnin at siggja. Og nú bretar stó á gáttini til ein spennandi og kanska ríkan útvíking í einum heilt nýggjum og vælkannaðum øki, kom so Greenpeace sum ketta upp úr hovdrotti. So tá avtornar kann henda, at marknasemjan (í hvussu er ikki í lotuni) als ikki kemur bretska til góða. Undir øllum umstøðum

St. Kilda og nokur av økinum, ið eru latað ut til leiting umframt uppvakstrarókið hjá ymsum fuglaslagum

verður latið upp fyri útbjóðing í føroyska partinum av Hvíta økinum. Hvørjum hetta fer at gagna kunnu tað so helst vera ymsar metingar um.

Keldur: Uppstream, The Guardian, Independent, Daily Telegraph og Press and Journal

Kortið vísir Atlantsmótið, sum kann gerast ein nýggjur Norðsjögyvur, hvat olju víðvíkur. Nú kann tað henda, at leiting byrjar við Føroyar, meðan hon má steðga í bretska øki.

